

Отже, за допомогою дотримання правил структурування, принципів, видів та форм у процесі організації та проведенні дидактичних ігор на уроках хімії забезпечує якісне засвоєння і застосування знань, а також дозволить активізувати процес навчання в цілому із залученням всього колективу. Також на уроці доцільно використовувати такі дидактичні ігри, організація яких не потребує багато часу на приготування обладнання, запам'ятовування громіздких правил. Перевагу слід віддавати тим іграм, які передбачають участь у них більшості дітей класу, швидку відповідь, зосередження довільної уваги. Головні умови ефективності застосування дидактичних ігор – органічне включення в навчальний процес, захоплюючі назви; наявність справді ігрових елементів, зокрема зачинів, римування; обов'язковість правил, які не можна порушувати; використання лічилок; емоційне ставлення самого вчителя до ігрових дій (його слова й рухи цікаві, несподівані для дітей). [2]

Список використаної літератури

1. Аникеева Н.П. Воспитание игрой : книга для учителя / Н.П. Аникеева. – М.: Просвещение, 1987. – 326 с.
2. Детские игры. Исследования о творческом воображении детей : [сост. В.В. Душников]. – М.: изд. В.В. Душникова, 1988. – 109 с.
3. Запорожец А.В. Психическое развитие ребенка / А.В. Запорожец. – М.: Педагогика, 1986. – 318 с.
4. Касьяненко М.Д. Ігрове навчання. Педагогіка співробітництва / М.Д. Касьяненко. – К.: Вища шк., – 1993. – С. 206.

ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ НА УРОКАХ ХІМІЇ

Поцяпун В. В., Криворучко А. В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Зараз оцінювання має не лише усувати виявлені недоліки, а й бути механізмом забезпечення безперервності процесу підвищення якості освіти, а також надавати конструктивний зворотний зв'язок усім учасникам освітнього процесу. Оцінювання має не лише підсумовувати досягнення, але й бути відправною точкою, за яким слідуватиме новий виток розвитку, щоб вийти на новий рівень якості освіти. Замість того, щоб змінювати засоби оцінювання (хоча інструменти та процедури оцінювання також можна змінити), важливіше змінити цілі та концепції оцінювання.

Дослідники проблеми оцінювання навчальних досягнень учнів одностайні в тому, що оцінка здатна викликати в учня сукупність гострих і глибоких переживань: радість успіху, задоволення, сором за невдачу, підвищену тривожність тощо. Позитивні емоції, пов'язані з одержаною оцінкою, учені вважають могутнім стимулом навчання, негативні – навпаки, погіршують загальний стан школяра, пригнічують його, знижують працездатність. Тому, коли вчитель підбадьорює учня, схвалює його відповідь, роботу – це стратегічно важливо для школяра, для його подальшого поступу в навчанні [1].

Усі вищезазначені вимоги задовольняються за допомогою так званих формувальних оцінок. Даний термін позначає будь-яку форму самооцінки діяльності вчителя та учнів, надання інформації, яка може служити зворотним зв'язком і модифікувати навчальний процес.

Під формувальним оцінюванням розуміють інтерактивне оцінювання прогресу учнів, що дає змогу вчителю визначати потреби учнів тавідповідним чином адаптувати процес навчання [3].

Формувальне (внутрішнє) оцінювання призначене для визначення особистих досягнень кожного учня, включаючи порівняння результатів, показаних різними учнями, та висновки щодо результатів навчання.

Тобто, формувальне оцінювання в хімії – це вид оцінювання орієнтований на конкретних учнів і має на меті з'ясувати прогалини в розробці елементів змісту освіти для учнів з хімії, щоб з найбільшою ефективністю заповнити ці прогалини.

Формувальне оцінювання дозволяє вчителям: чітко сформулювати навчальні результати, які необхідно сформувати та оцінити для кожного конкретного випадку, та відповідно організувати роботу, зробити учнів об'єктом навчально-оцінної діяльності, може допомогти вчитися на помилках, зрозуміти, що саме важливо змінити в навчанні, що учні засвоїли, може допомогти розкрити те, що знають діти, розкрити речі, які учні не знають, та спланувати подальший хід викладання.

Результати оцінювання є важливими для порівняння та аналізу, але самі по собі вони не впливають на ріст учнів, і навпаки, внутрішня (формаційна) оцінка безпосередньо впливає на їх ріст.

Можуть бути наступні результати застосування формувального оцінювання на уроках хімії:

- забезпечення засвоєння всіма учнями стандартів у максимально комфортних умовах;
- максимальне наближення кожного учня до запланованого результату;
- виховування оціночної незалежності учнів;
- формування адекватної самооцінки.

Доцільно виділити п'ять принципів формувального оцінювання учнів з хімії:

- вчителі регулярно надає зворотній зв'язок і зазначає учням, у якій саме темі з хімії є прогалини;
- учні беруть активну участь в організаційному навчальному процесі;
- вчитель може змінювати техніки та методи викладання на основі змін у результатах навчання учнів;
- учитель усвідомлює, що оцінювання значно знизить мотивацію та самооцінку учнів;
- вчитель повинен усвідомлювати необхідність навчити учнів принципам самооцінки та способам підвищення власної успішності.

Доречно зазначити, що навчання й оцінювання – нероздільні процеси. Як бачимо, педагогічне оцінювання є одним із найважливіших елементів сучасного навчального процесу. Від правильної організації оцінювання більшою мірою залежить ефективність управління навчальним процесом [2]. Формувальне оцінювання – це, перш за все, «зворотній зв'язок» з учнями, який дає їм знати, які кроки необхідно зробити, щоб покращити свої знання.

Формувальне оцінювання – це процес, за допомогою якого формується якість індивідуальних навчальних досягнень учнів з хімії. Воно має на меті забезпечити своєчасний зворотний зв'язок комплексним методом навчання. Воно дозволяє цілеспрямовано, планомірно, та стандартизовано, керуючись забезпеченням якості

Ефективна система оцінювання учнів на уроках хімії може бути організована лише за наявності таких умов: повне введення в структуру уроків хімії технік формувального оцінювання; поєднання оцінювання з самооцінкою та взаємооцінюванням у процесі навчання для активізації суб'єктивної позиції учнів.

Список використаної літератури

1. Борбич Н., Гузенко О., Оксенчук Т. Гуманістичний підхід в оцінюванні результатів навчання школярів: історико-педагогічний аспект. Педагогічний часопис Волині. 2019. №4(11). Режим доступу: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/15892/1/%D0%91%D0%BE%D1%80%D0%B1%D0%B8%D1%87%2C%20%D0%93%D1%83%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%2C%20%D0%9E%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BF%D1%87%D1%83%D0%BA%2C%2019-25.pdf>
2. Кабан Л. В. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів у новій українській школі. Народна освіта. 2017. Вип. 1, 88–95. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NarOsv_2017_1_15

3. Парфьонова Н. Формувальне оцінювання в сучасній системі оцінювання навчальних досягнень учнів. Матеріали конференцій МЦНД. 2020. С. 25-25. Режим доступу: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/mcnd/article/view/4831>

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ХІМІЇ

Ромашко Т.П.¹, Ключова А.В.²

¹Полтавський державний аграрний університет;

²Лубенська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 3

Інформаційне освітнє середовище являє собою багатокомпонентну систему, інтегровану в освітній процес та визначає форму й зміст навчання. Компоненти інформаційного освітнього середовища сприяють навчальній, науково-дослідній та самостійній роботі, за допомогою яких можна контролювати й оцінювати результати навчання. Інформаційне освітнє середовище визначає форму й зміст навчання, проте, існує проблема пов'язана з ефективністю взаємодії педагогічної системи й загального інформаційного середовища. У наш час процес навчання й хімії зокрема, ґрунтується на робочій освітній програмі, педагогічному досвіді викладача, пізнавальних інтересах і потребах здобувачів освіти. Сучасне навчання являє собою спільну діяльність викладача й здобувачів, при цьому застосовується індивідуальний підхід, який реалізується й, у тому числі за рахунок широкого застосування інформаційних технологій. Це виражається в можливості кожному здобувачеві одержати навчальну інформацію в тому об'ємі, який йому необхідний для саморозвитку й самовдосконалення.

Застосування на заняттях і в позаурочній діяльності інформаційних технологій дає можливість розв'язати ряд принципово нових дидактичних завдань у навчанні хімії й тим самим забезпечити якість хімічної освіти. Наприклад, вивчити ряд явищ і процесів у мікросвіті атомів і молекул або усередині складних технічних систем дозволяє комп'ютерне моделювання [1]. Сучасні технологічні можливості дозволяють масштабувати час протікання різних хімічних процесів, які реально протікають з дуже високою або дуже малою швидкістю. Застосування віртуальних моделей хімічних явищ і процесів, лабораторного устаткування дозволяє впровадити в навчальний процес практичні заняття й лабораторні роботи, які раніше були недоступні. Віртуальні лабораторні практикуми дозволяють підсилити мотивацію навчальної діяльності, і розширюють можливості реалізації ідей розвиваючого навчання [2]. Лабораторні дослідження й практичні роботи мають значення в навчанні хімії, тому що сприяють розумінню теорії й розвивають дослідницькі вміння здобувачів. Віртуальні дослідницькі лабораторії дозволяють імітувати набір відповідних технічних можливостей, які властиві звичайним лабораторіям. Усі ці можливості підвищують інтерес до навчання хімії й сприяють розвитку пізнавальної активності здобувачів. Наприклад, при вивченні нового матеріалу інформація представляється у вигляді мультимедійної презентації, на заняттях закріплення теми має місце мультимедійна презентація в комбінації з електронним підручником. Практичні заняття можуть проводитися у віртуальній хімічній лабораторії у випадках неможливості проведення реального експерименту. В якості практичного домашнього завдання, та для узагальнення знань ефективно використовувати мультимедійну презентацію в комбінації з комп'ютерним тестуванням. Застосування комп'ютерних тестів різного рівня дозволяє з метою економії часу провести контроль засвоєння мінімуму знань.

При вивченні хімічних явищ і процесів доцільно використовувати програми для моделювання, наприклад, Chemdraw. Цей хімічний редактор дозволяє створювати двовимірні зображення молекулярних структур, записувати рівняння реакції, називати молекули й перетворювати їх надалі в тривимірні моделі Chem3D. Моделювання хімічних процесів дає можливість вивчити вплив таких факторів як концентрація речовин, тиск або температура. Моделювання дозволяє вивчити протікання процесу з метою їх детального розгляду, неодноразово повторювати процеси тих пір, поки не буде досягнуто потрібний, з точки зору дослідження, результат [3]. Усе це дозволяє краще зрозуміти механізм явищ і вплив на них різних